

Nr 430.

Av herr **Ekdahl**, om beredande av möjlighet för folkpensionär att i viss utsträckning företaga resor till nedsatt pris.

Våra åldringar, invalider och änkor ha genom de f. n. gällande grunderna för folkpension fått sina ekonomiska möjligheter avsevärt förbättrade och torde ha utsikt till än bättre standard om och när föreliggande förslag från 1950 års folkpensionsrevision vinner statsmakternas gehör. Men även med erkännande härav måste det anses, att de pensionärer, som äro hänvisade att klara sig enbart på folkpension, inte ha råd till något som sträcker sig nämnvärt utöver vad som hör till livets uppehälle och nödtorft.

Medan för bara några årtionden sedan medlemmar av samma familj eller släkt oftast återfunnos i samma eller närliggande bygd, hör det i våra dagar med dess kommunikationsmöjligheter till vanligheten att familj och släkt spritts ut över vidsträckta områden. Det förekommer därför mycket ofta, att en folkpensionär lever isolerad från barn, syskon, andra anhöriga och gamla vänner på den plats, där han eller hon genom förhållandenas makt kommit att leva fram sin ålders dagar. Det behövs inga känslobetonade utläggningar för att göra klart, vilken betydelse det kan ha för sådana åldringar att någon gång då och då få tillfälle att återse den gamla hembygden, fira jul eller annan högtid eller bemärkelsedag hos barn, andra anhöriga eller gamla vänner. Men den »rena» folkpensionen, i vilken form den än utgår, torde i de flesta fall icke lämna medel över åt sådana glädjeämnen; åtminstone när det gäller resor av nämnvärd längd ställa de sig med nuvarande taxeförhållanden alldeles för kostsamma för dessa pensionärer.

Det vore därför en avsevärd och säkert av vederbörande tacksamt mottagen hjälp, om våra folkpensionärer kunde beredas möjlighet till t. ex. två resor per år av obegränsad längd till halvt ordinarie biljettpreis. En sådan nedsättning kunde lämna dem tillfälle till kontakter av ovan antytt slag, t. ex. en gång vid jultiden, en annan gång under årets ljusare och varmare del. Förmånen borde vara tillgänglig inte bara vid resor på statens järnvägar utan även på SJ:s och postverkets busslinjer. Det är givet, att en sådan förmån icke kan förutsättas gälla under de toppbelastningar som t. ex. SJ:s järnvägsnät är utsatt för i samband med jultrafiken samt semesterresorna till eller från bad- och andra rekreationsorter. Eftersom folkpensionärerna ha gott om tid, kunna de givetvis lägga sina resor så, att ovan antydda begränsningar icke behöva kännas som någon inskränkning av reseförmånerna.

Kontroll för att hindra missbruk måste självfallet kunna utövas. Detta torde emellertid lätt låta sig göra med hjälp av vederbörandes pensions-

bevis. Något slags anordning, där avstämpling av företagen resa kan ske, t. ex. ett lösblad inklistrat i pensionsboken, lär det inte bereda svårighet att åstadkomma.

Givetvis anmäler sig i detta sammanhang frågan, om en förmån av detta slag kan anses medföra ekonomisk belastning för vederbörande kommunikationsföretag. Det kan starkt ifrågasättas, om man kan behöva räkna med en sådan belastning. Man bygger säkert inte på alltför spekulativa grunder om man förmodar, att ett avsevärt antal av de resor till halvt pris, som våra folkpensionärer eventuellt skulle få tillfälle att företaga, inte alls skulle komma till stånd, om ordinarie biljettavgift skulle erläggas. Kanske bleve det i en hel del fall två resor till halvt pris, där det annars skulle blivit en till full avgift. Det skulle i sådana fall röra sig om samma reella inkomster för trafikföretaget. Det är då bara fråga om, att vederbörande resenärer belägga ett utrymme på tåg eller buss, där den upptagna platsen för tillfället ger bara halv inkomst. Men om denna eventualitet inskränkes att förekomma endast under icke rusningstid, då utrymme i alla fall kan antagas stå ledigt, torde detta i åtskilliga fall innebära, att vederbörande trafiklinje kommer att kassera in halv avgift i stället för ingen alls.

Skulle emellertid SJ respektive postverket icke finna ovan anförda synpunkter på den verks-ekonomiska sidan av saken godtagbara utan anse det höra samman med principen »affärsdrivande verk» att compensation utgår för ett antaget bortfall av inkomster — i vilket fall det dock knappast kan vara tal om att hela nedsättningsbeloppet kan anses vara att räkna som förlorad inkomst — torde Kungl. Maj:t vara i tillfälle att i efterhand bereda sådan compensation genom ianspråktagande av medel på sjätte huvudtiteln, p. 79, under rubriken »Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor». I så fall kräves icke något särskilt anslag från riksdagens sida.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer undertecknad,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om åtgärder för beredande av möjligheter för folkpensionär att företaga tvenne resor per år av obegränsad längd till halvt ordinarie pris å statens järnvägar och busslinjer, samt å busslinjer, som drivas av kungl. postverket.

Stockholm den 25 januari 1952.

Thorvald Ekdahl.